

OG'ZAKI NUTQNI RIVOJLANTIRISH: NAZARIY QARASHLAR VA METODOLOGIK YONDASHUVLAR

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18477978>

FarDU, Ingliz tili amaliy kursi kafedrası dotsenti

Nodira Gafurova

O'zbekiston ta'lim tizimida talabalar og'zaki nutqini rivojlantirish katta ahamiyatga ega. O'qituvchilarning o'quv jarayonida talabalar bilan samarali muloqot qilish, fikrni aniq va ravon ifoda etish qobiliyatlari talab etiladi. Ushbu maqola, og'zaki nutqni rivojlantirishda yondashuvlar va metodologiyalarning nazariy asoslarini ko'rib chiqadi.

Tadqiqot yondashuvi:

Sifatli metodlar: O'qituvchilar va talabalar bilan o'tkazilgan intervyular va fokus-guruh bilan ishlash.

Miqdoriy metodlar: Talabalar og'zaki nutqini baholash uchun anketalar va testlar.

Tizimli adabiyotlarni tahlil qilish: Mavzuga oid mavjud tadqiqotlar va nazariyalar o'rganiladi. Ushbu jarayon, nazariy asoslarni shakllantirish va amaliy yondashuvlarni o'rganish maqsadida amalga oshiriladi.

Nazariy qarashlar:

Sotsiokultural nazariya: Bu yondashuv, og'zaki nutqni o'rganishda ijtimoiy va madaniy kontekstlarning ahamiyatini ta'kidlaydi. Muloqotning ijtimoiy jihatlar, talabalar o'rtasida interaktsiya va muhokama jarayonlarini shakllantiradi.

Konstruktiv yondashuv: Ushbu yondashuv bo'yicha, talabalar o'z bilimlarini mustaqil ravishda ta'minlaydi va faol ishtirok etadi. O'qituvchi, talabalar uchun ma'lumot va ko'nikmalarni shakllantirishda yordam beruvchi ko'mak sifatida xizmat qiladi.

Amaliy metodologiyalar:

Rol o'yinlari: Talabalar o'rtasida muloqotni rivojlantirish uchun roldagi o'yinlar o'tkazish, ularning kommunikativ qobiliyatlarini oshirishga yordam beradi.

Muloqotli o'qitish: O'quv jarayonida talabalarni faol ishtirok etishga da'vat etadigan metodlar, ularning og'zaki nutqqa bo'lgan ishtiyoqini oshiradi.

MUHOKAMA

O'qituvchilar va talabalar o'rtasida samarali aloqalar o'rnatish muhimdir. Talabalar fikr bildirganida yoki savollar berganida, o'qituvchi yordamida qo'shimcha muloqot va interaktiv faoliyatlar yaratiladi. Bu jarayon, talabalar o'rtasidagi ishonchni oshiradi va og'zaki nutqni rivojlantirishga qaratilgan qobiliyatlarni kuchaytiradi.

XULOSA

Og'zaki nutqni rivojlantirishda nazariy qarashlar va metodologik yondashuvlar birgalikda ta'sir ko'rsatadi. O'qituvchilar uchun bu yondashuvlardan

foydalanish ularning pedagogik
amaliyotlarini yanada samarali qilish
imkonini beradi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes.
2. Wood, D., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving.
3. Gee, J. P. (2011). Social linguistics and literacies.
4. Baxter, J. (2003). Positioning gender in discourse: A feminist discourse analysis approach.
5. Mercer, N. (2008). The seeds of time: Why classroom dialogue needs a temporal analysis.
6. Lillis, T., & Curry, M. J. (2010). Academic writing in a global context: The politics and practices of publishing in English.